

Codice del candidato:

Državni izpitni center

M 2 3 1 2 0 2 1 1

SESSIONE PRIMAVERILE

SLOVENO COME LINGUA SECONDA

Prova d'esame 1

- A) Comprensione del testo
- B) Conoscenza e uso della lingua

Lunedì, 12 giugno 2023 / 60 minuti (20 + 40)

*Al candidato è consentito l'uso della penna stilografica o della penna a sfera.
Il candidato riceve un allegato staccabile contenente il testo oggetto della prova.*

MATURITÀ GENERALE

INDICAZIONI PER IL CANDIDATO

Leggete con attenzione le seguenti indicazioni.

Nonate la prova d'esame e non iniziare a svolgerla prima del via dell'insegnante preposto.

Incollate o scrivete il vostro numero di codice negli spazi appositi su questa pagina in alto a destra.

La prova d'esame si compone di due parti, denominate A e B. Il tempo a disposizione per l'esecuzione dell'intera prova è di 60 minuti: vi consigliamo di dedicare 20 minuti alla risoluzione della parte A, e 40 minuti a quella della parte B.

La prova d'esame contiene 9 quesiti per la parte A e 13 quesiti per la parte B. Potete conseguire fino a un massimo di 20 punti nella parte A e 50 punti nella parte B, per un totale di 70 punti. Il punteggio conseguibile in ciascun quesito viene di volta in volta espressamente indicato.

Scrivete le vostre risposte all'interno della prova, nei riquadri appositamente previsti, utilizzando la penna stilografica o la penna a sfera. Scrivete in corsivo, in modo leggibile e corretto ortograficamente: in caso di errore, tracciate un segno sulla risposta scorretta e scrivete accanto ad essa quella corretta. Alle risposte e alle correzioni scritte in modo illeggibile verranno assegnati 0 punti.

Abbate fiducia in voi stessi e nelle vostre capacità. Vi auguriamo buon lavoro.

La prova si compone di 16 pagine, di cui 2 bianche.

M 2 3 1 2 0 2 1 1 0 2

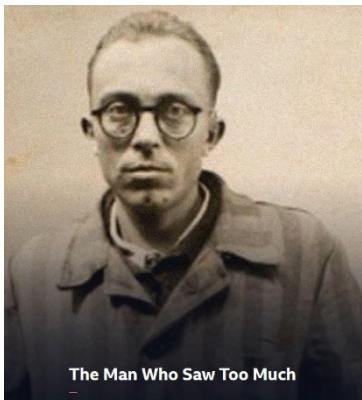
Priloga z izhodiščnim besedilom

Boris Pahor: Mož, ki je preveč videl – in preživel pekel

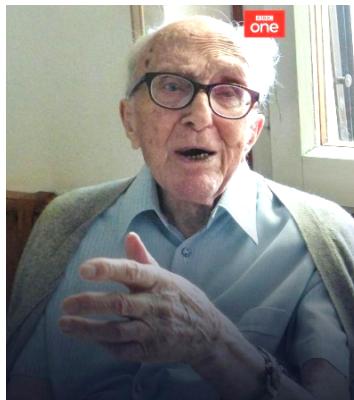
BBC-jev portret Borisa Pahorja še na naših malih zaslonih

Nocoj bo slovensko televizijsko premiero doživel odmevni britanski dokumentarec **Mož, ki je preveč videl**, portret tržaškega pisatelja Borisa Pahorja, ki je nastal v produkciji BBC-ja.

Ana Jurc || 26. januar 2021 ob 10:15
Ljubljana - MMC RTV SLO

The Man Who Saw Too Much

Film **Mož, ki je preveč videl** je zgodba nacističnega koncentracijskega taborišča Natzweiler Struthof, kjer je bil interniran pisatelj Boris Pahor. Prav slovenskega pisatelja je avtor oddaje Alan Yentob izbral za osrednjo figuro zgodbe. Foto: BBC

Film **Mož, ki je preveč videl** je pripoved o življenju in delu Borisa Pahorja, enega najbolj prevajanih slovenskih avtorjev vseh časov. Njegovo življenje je že pri rosnih sedmih letih zaznamovalo sovraštvo – požig slovenskega Narodnega doma. Film, ki sta ga režirala **Jill Nicholls** in **Alan Yentob**, prinaša Pahorjevo prvoosebno pričevanje o odraščanju v fašistični Italiji in boju zoper nacizem ter o brutalni izkušnji internacije v koncentracijskih taboriščih Dachau, Bergen-Belsen in Natzweiler-Struthof.

Televizijska hiša BBC je film predstavila novembra 2019, 75 let po tem, ko so ameriški vojaki prispleli do vhoda v koncentracijsko taborišče visoko v alzaških gorah. Nekdanje zimsko letovišče – Boris Pahor v filmu stočno pripomni, da grejo danes številni obiskovalci po ogledu taborišča še smučat – je v zgodovino zapisano kot prvo nacistično taborišče smrti, ki so ga odkrile zavezniške sile. Tedaj je bilo sicer že prazno, saj so zapornike premestili v Dachau.

O grozotah holokavsta v dokumentarcu pričajo ilustracije enega od internirancev, Henrika Gayota. Foto: BBC

OBRNITE LIST.

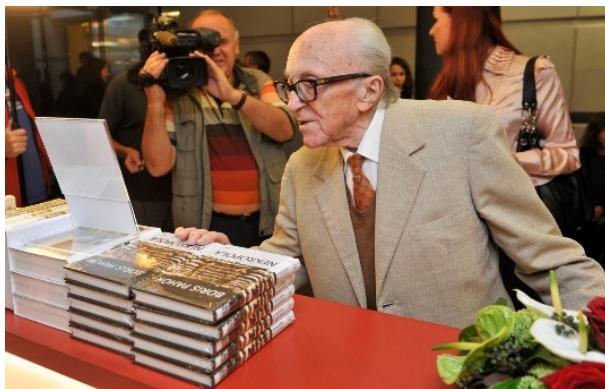
"Edini izhod je skozi dimnik"

"Kraj je lep, kakor v vseh planinah. A bili smo lačni." Pahor se gorskega kraja dobro spominja. "Ko si stopil v zgornji del taborišča, so te sprejela vešala. Nižje si videl barake, ob njih pa peč. Edini izhod je skozi dimnik, so nam rekli."

"Nemogoče je bilo, da človek ne bi mislil na krematorij, saj ga je imel ves čas pred seboj, takoj ko je stopil iz barake. V zraku je bil vonj po ožganem mesu. Nisi mogel dihati in nisi mogel reči, da na to ne boš mislil. S tem, ko ga dihaš, postajaš del žganega mesa."

Svet je za grozote taborišč izvedel šele pozneje, po osvoboditvi Auschwitza in Bergen-Belsna, opozarja Alan Yentob. Ime **Natzweiler-Struthof** je bilo prepuščeno pozabi – a spominja se ga Boris Pahor, najstarejši znani še živeči interniranec koncentracijskega taborišča.

Najveličastnejši literarni dokument njegove izkušnje je roman **Nekropola**. "Gre za izjemno knjigo, ki je, vsaj v angleškem jeziku, ne pozna veliko ljudi," je lani na tržaški premieri filma ugotavljal producent **Marc Ramsay**. "Po mojem mnenju je moj strovina, enakovredna delu Prima Levija Ali je to človek." Ko so film predvajali na tržaškem filmskem festivalu, je bilo zanimanje tako veliko – pred dvorano se je pojavilo več kot 350 ljudi –, da so organizirali še dodatno projekcijo.

»Mislil sem, da bo človeštvo spremenilo svoj pristop k življenju, odnos do drugega. A kaj smo doživelji? Hirošimo in Nagasaki, dvajset let vojne brez orožja. Je to življenje, zaradi katerega se je splačalo biti v taborišču?«

BBC-jev film o Borisu Pahorju napolnil tržaško kinodvorano

Taborišče je bilo sorazmerno majhno, a je imelo srljivo statistiko: zaradi posledic prisilnega dela, podhranjenosti, bolezni in usmrtnitev je v njem umrla skoraj polovica od 52.000 taboriščnikov. Na zapornikih so izvajali medicinske poskuse, med drugim pa so v taborišče privedli 86 Judov in jih usmrtili samo zato, da so dobili okostja za anatomsko zbirko Augusta Hirta – nacisti so namreč predvidevali, da po vojni Judje ne bodo več obstajali, in Hirt je okostja nameraval razstaviti v muzeju.

Nacisti so lokacijo za taborišče Natzweiler-Struthof izbrali iz zelo preprostega razloga, v filmu pojasni prof. Robert Steegmann. Proti koncu leta 1940 je SS-ovski geolog v bližini našel rudnik rožnatega granita, kakršnega je Hitler iskal za svoje predsedniške palače. Foto: EPA

To grozovito podpoglavlje vojne zgodovine v dokumentarec vstopa z odlomki podrobatega poročila, ki ga je ob prihodu zaveznikov v taborišče spisal britanski obveščevalec Yurka Galitzine. Globok vtis pustijo tudi črno-bele ilustracije pretepanih in izmučenih internirancev, ki jih je upodabljal eden izmed zapornikov, Henri Gayot.

Pri nastajanju dokumentarca je imela ključno vlogo **Neva Zajc**, novinarka in urednica Radia Koper, ki je obenem tudi dolgoletna priateljica Borisa Pahorja. Kot izkušena novinarka je bila za produkcijo dragocena pomoč. Spominja se izredne pripravljenosti britanske ekipe. "V stik z mano je stopil producent Marc Ramsay, ki je videl dokumentarec Boris Pahor – Trmasti spomin, ki smo ga posneli leta 2009. O Pahorju je vedel vse, prebral je vso dostopno literaturo. Prosil me je, ali bi pomagala pri navezovanju stikov. Kar nekajkrat je prišel na pogovore v Trst, kjer sem sodelovala kot prevajalka, organizirali so celo poskusno snemanje. Ko je dal zeleno luč za projekt Alan Yentob, nekdanji kreativni direktor BBC-ja, je vse skupaj steklo zelo hitro. Film je moral biti dokončan do jeseni 2019, ko smo obeleževali 75. obletnico zaprtja koncentracijskega taborišča Natzweiler-Struthof, o katerem piše Pahor v Nekropoli."

Neva Zajc, ki je sodelovala pri nastajanju filma, s svežim ponatisom Nekropole v angleškem jeziku in izvodom BBC-jevega dokumentarca.

Foto: Radio Koper/Tjaša Škamperle

Zadolžena je bila za organizacijo vsega, kar se je dogajalo na snemanju v Trstu. "Borisu Pahorju sem zastavljala vprašanja in prevajala njegove odgovore. Pomagala sem pri organizaciji premikov in snemanj po Trstu, vključno z nepredvideno slovesnostjo ob obletnici požiga Narodnega doma, s katero se film zaključi. V poprodukciji sem pomagala pri iskanju napak v prevodu in montaži, pri zbiranju arhivskih fotografij. Zame je bila to enkratna izkušnja dela z vrhunsko ekipo: Alan Yentob ne sodeluje pri nepomembnih oddajah."

Več kot zgodba enega mesta in enega naroda

Pri končnem izdelku se ji zdi pomembno predvsem to, da "BBC filma ni zastavil kot majhno zgodbico iz nekega Trsta". "Mož, ki je preveč videl govori o vseh taboriščih, o celi Evropi in vseh zlorabah med vojno; pri tem Borisu Pahorju odmerja pomembno mesto. Film na odkrit način spregovori o fašizmu, kar se na našem sosednjem teritoriju v preteklosti ni počelo pogosto. Tuja televizija ima do tega tudi določeno distanco, teme se ne loteva aktivistično, pač pa zgodbo umesti v zgodovinski kontekst fašizma in nacizma."

(Prirejeno po: Ana Jurc: Boris Pahor: Mož, ki je preveč videl – in preživel pekel. MMC RTV SLO, 26. 1. 2021.)
(Vir: <https://www.rtvslo.si/kultura/film-in-tv/boris-pahor-moz-ki-je-prevec-videl-in-prezivel-pekel/550225>. Pridobljeno: 28. 1. 2021.)

Pagina bianca

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

A) BRALNO RAZUMEVANJE

Natančno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. O čem predvsem govori izhodiščno besedilo?

(2 točki)

2. Kaj upodablja prva fotografija in kaj druga? Razložite, kako sta fotografiji povezani s temo izhodiščnega besedila. Odgovor napišite v povedi/povedih.

(3 točke)

3. Katere podatke o dokumentarnem filmu izvemo iz besedila? S križcem (X) označite **nepravilno** trditev.

- Koga in kaj film prikazuje.
 Koliko časa traja film.
 Kdaj so film predvajali v Trstu.
 Kdo je sodeloval pri snemanju.

(1 točka)

4. Ob katerem dogodku je nastal film in ob katerem dogodku je novinarka napisala izhodiščno besedilo?

(2 točki)

5. Kako se Boris Pahor v filmu spominja kraja taborišča in na katero nasprotje opozarja?

(2 točki)

(2 točki)

6. Naštejte tri zgodovinska dejstva, ki so navedena v besedilu.

(2 točki)

7. Kateri viri, uporabljeni v dokumentarcu, so omenjeni oziroma predstavljeni v besedilu?

(2 točki)

8. Preberite Pahorjevo izjavo v okvirčku (*Mislil sem, da bo človeštvo...*). V povedi/povedih razložite, kako jo razumete.

(3 točke)

- V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.
9. Kako ocenjuje novinarka Neva Zajc verodostojnost filma glede na to, da ga je posnela tuja televizija. Odgovor utemeljite v povedi/povedih.

(3 točke)

B) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. Osnovne stavke smiselno dopolnite z drugim stavkom, in sicer tako, da bodo vse povedi skladne z izhodiščnim besedilom.

V filmu Mož, ki je preveč videl je osrednji pripovedovalec Boris Pahor, saj

Svet je za grozote taborišč izvedel šele, ko

Nacisti so taborišče Natzwiler Struthof zgradili v alzaških gorah, ker

(3 točke)

2. Preberite izpisano poved in jo zanikajte.

Misliš sem, da bo človeštvo spremenilo svoj pristop k življenju, odnos do drugega.

(2 točki)

3. Besedno zvezo **črno-bele ilustracije** uporabite v treh različnih povedih tako, da bo imela različne stavčnočlenske vloge in bo vsebinsko skladna z besedilom:

osebek

predmet

prislovno določilo vzroka

(3 točke)

M 2 3 1 2 0 2 1 1 1 1

4. Preberite poved in rešite nalogi.

Film, ki sta ga režirala **Jill Nicholls** in **Alan Yentob**, prinaša Pahorjevo prvoosebno pričevanje o odraščanju v fašistični Italiji in boju zoper nacizem ter o brutalni izkušnji internacije v koncentracijskih taboriščih Dachau, Bergen-Belsen in Natzweiler-Struthof.

- 4.1. Ugotovite, ali je v zgornji povedi pravilna raba vejic. Obkrožite DA ali NE.

DA   NE

(1)

- 4.2. Svoj odgovor utemeljite tako, da grafično prikažete stavčno zgradbo (S-strukturo) povedi.

(2)
(3 točke)

5. Podčrtane slogovno zaznamovane besede ali besedne zveze v povedih nadomestite z nezaznamovanimi. Preobljkovane dele povedi zapišite na spodnje črte.

Njegovo življenje je že pri rosnih sedmih letih zaznamovalo sovraštvo – požig slovenskega Narodnega doma.

Ko je dal zeleno luč za projekt Alan Yentob, nekdanji kreativni direktor BBC-ja, je vse skupaj steklo zelo hitro.

(4 točke)

6. Nadomestite besedne in predložne zveze v oklepajih z enobesednimi poimenovanji.

Film so si z navdušenjem ogledali (prebivalci Trsta) _____. Pri snemanju filma je sodelovala tudi Neva Zajc, _____ prijateljica (od Pahorja). Roman Nekropola je primerljiv z _____ (od Levija) Ali je to človek.

(3 točke)

7. Prevzetim besedam v levem stolpcu pripišite številko ustrezne slovenske sopomenke iz drugega stolpca.

_____ premiera	1. ravnodušen
_____ brutalen	2. prisilno odpeljan in zaprt
_____ stoičen	3. plehek
_____ interniran	4. prva predstavitev
_____ krematorij	5. proizvodnja/izdelava
_____ produkcija	6. veda o zgradbi telesa bitij
_____ anatomija	7. upepeljevalnica
	8. surov
	9. veda o zgradbi atomov
	10. sežigalnica

(5 točk)

8. Smiselno dopolnite povedi z besedami iz iste besedne družine, kot je beseda človek.

Konvencija določa, da je treba z vojnimi ujetniki ravnati _____.

Splošno deklaracijo _____ pravic je 10. decembra 1948 v Parizu sprejela

Generalna skupščina Združenih narodov.

V koncentracijskih taboriščih so ljudi _____, jim odvzeli vsakršno dostojanstvo.

(3 točke)

9. Preberite poved in rešite naloge.

Tuja televizija ima do tega tudi določeno distanco, teme se ne loteva aktivistično, pač pa zgodbo umesti v zgodovinski kontekst fašizma in nacizma.

- 9.1. Izpisanim glagoloma določite glagolski vid.

Glagolski vid

se ne loteva _____

umesti _____

(2)

- 9.2. Prepišite poved, v kateri boste uporabili vidski par obeh glagolov.

---

(2)

- 9.3. Je tako preoblikovana poved smiselna? Utemeljitev zapišite pod eno od možnosti.

Da, _____.

Ne, _____.

(1)
(5 točk)

10. Nadomestite podčrtane števke s črkami.

350 ljudi _____

75-letnica _____

(2 točki)

- ### 11. Preberite slovarske sestavke in rešite naloge.

dokumentárec -rca m (â)

publ. *dokumentarni film*: nagradili so dva najboljša dokumentarca; barvni dokumentarec o himalajskih vzponih; režiser je avtor številnih dokumentarcev

dokumentárec -rca m z -em (â) film. žarg. *dokumentarní film*

dokumēnt -énta m 'listina z uradno veljavnostjo' (20. stol.), *dokumēnten*, *dokumentacija*, *dokumentacijski*, *dokumentirati*, *dokumentāren*, *dokumentārec*, *dokumentalist*.

Prevzeto prek nem. Dokument iz lat. *documentum* 'primer, vzor, dokaz'. Beseda je izpeljana iz lat. docēre 'pokazati, dokazati' (iz česar se je razvil mlajši, vendar že klas. lat. pomen 'učiti, poučevati'). Današnji pomen 'uradni papir' se je razvil v srlat. in temelji na klasičnem lat. pomenu 'dokaz' (Kl, 149).

- 11.1. Iz katerih slovarjev so navedeni slovarski sestavki?

---

(3)

- 11.2. Podčrtajte ustrezeno možnost v povedi in jo utemeljite.

Beseda dokumentarec **je/ni** slogovno zaznamovana, saj

uporablja v knjižnih/neknjižnih besedilih.

(2)

Beseda dokumentarec je **izposojenka/tuika**, saj

(2)
(9 točk)

12. V povedih uporabite besede v oklepajih v ustreznih predložnih oblikah za prostorska razmerja, in sicer *v, na, iz, s/z*.

Režiser je _____ (snemanje) povabil tudi novinarko.

_____ (snemanje) je sodelovalo več ljudi.

Spletni mediji že ponujajo na ogled prve posnetke _____ (snemanje).
(3 točke)

13. Pravopisno in jezikovno popravite naslednje besedilo. V njem je 8 napak.

Mož, ki je preveč videl

Dokumentarni film o Borisu Pahorju (1913), Tržaškem pisatelju, intelektualcu in najbolj prevajanemu slovenskemu avtorju, bo v četrtek 29. 4. ob 21.35 na TV SLO 2.

Boris Pahor, ki je lani praznoval 107 rojstni dan še vedno sledi svojemu poslanstvu pričevalca 20. stoletja in se kritično odziva tudi na aktualna dogajanja.

Dokumentarni film je na voljo tudi na TV portalu.

(5 točk)

Pagina bianca

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.